

עין משפט
גד מצוה

ימ:

עושיין פסין פרק שני עירובין

מסורת הש"ס

שהן בעשר אמות. לא שייך למיפקר מניינא אהא לאשמעינן כדפריך בפ"ק דקדושין (דף ק.פ.) כיון דלא השמענו מנין פרות: **בבבב** שתיים עשרה כ"ע לא פליגי. הוה מצי למנקט צבור אחת עשרה ושליש ומשהו ולא דק: **רב פפא** ברייתא לא

שהן בעשר אמות. לא שייך למיפקר מניינא אהא לאשמעינן כדפריך בפ"ק דקדושין (דף ק.פ.) כיון דלא השמענו מנין פרות: **בבבב** שתיים עשרה כ"ע לא פליגי. הוה מצי למנקט צבור אחת עשרה ושליש ומשהו ולא דק: **רב פפא** ברייתא לא

שמייע ליה. והא דמסני לעיל אבריייתא יתירות על שלש עשרה היינו צמר דשמעה: **ואם איתא** זו היא מחיצה וזו היא מחיצה מיבעי ליה. קשה דהכא פשיטא ליה דהארכת דיומדין עדיפי מפשוטין ולעיל אליבא דר"מ משמע ליה איפכא וי"ל דלעיל צעי היכי דכי נמי נאריך דיומדין יהיה פרוץ מרובה לזו פשוטין עדיפי דליכא היכר טפי אצל הכא איירי צרצב הרבה שאס נאריך דיומדין יהיה עומד מרובה כדקתני אי אחת מודה צדיר וסאה ומוקפה שפילוי צית ו' כורין או יומר מותר לכך פריך שפיר זו מחיצה וזו מחיצה מצעי ליה:

שהן בעשר דברי ר"מ ר' יהודה אומר בשלש עשרה אמה וכארבע עשרה אמה בעשר הא עשר היוין משום דבעי למיתנא סיפא בשלש עשרה (ב) בשלש עשרה טפי היוין משום דבעי למתני כארבע עשרה וכארבע עשרה הא לא הויא אומר רב פפא יתירות על שלש עשרה ואינין מגיעות לארבע עשרה א"ר פפא בבבב שמונה דכ"ע לא פליגי דלא בעינן פשוטין בבבב שתיים עשרה דכ"ע לא פליגי דבעינן פשוטין כי פליגי משמונה עד שתיים עשרה לר' מאיר בעינן פשוטין לר' יהודה לא בעינן פשוטין ורב פפא מא' קמ"ל תנינא רב פפא ברייתא לא שמייע ליה וקמ"ל בברייתא:

(א) (שבת יט: ושי"ג, ג) פי"א ובלבד שיהיה (א) (מוספתא פי"א ה"ו,) (ב) (מוספי' פי"א ה"ע"ט) (ג) (לעיל טו., א.) שם (ד) (פוסה דנ., א.) (ה) (גי' מהר"ס ורס"ג, ח) (גשה רש"ט ע"ש).

רבינו הגנאל

ונתן בעשר אמות. ר' יהוד' אומר בשלש עשרה וכארבע עשרה. נמצא לר"מ עובי שש פרות כל פרה אמה ושני שלישי אמה עשר אמות. ולר' יהוד' דמינן ח' פרות י"ג אמה ושלישי. אמר רב פפא בבבב שמונה דבבב הכל לא [פעין] פשוטין, דהוא אפילו לרבי מאיר דאית ליה עשר אמות בין הדימוד, פש ליה תרתי איתמי ריוח לכל רוח, דמעיל ליה לפרה ראשה ורובה התם ופשקה לה (י.) דדיומדין הללו יש להם ששה טפחים אילן וששה טפחים אילן, נמצא לר' מאיר שיעור הדימודין שתי אמות, ובין הדימודין כעשר אמות הוי י"ב אמות על י"ב אמות. וכל שכן לר' יהוד' דפסח ליה ח' אמות ושלישי. בבבב י"ב אמות דבבי תכל בעינן פשוטין. דאפילו לר' יהוד' (לא) פש ליה אלא אמה ושלישי. כי פליגי אבתר דאית ביה יתר משמונה אמות עד י"ב אמה. ולא כל י"ב אמה ככלל אלא י"א אמה ושלישי, לר' מאיר בעי פשוטין לר' יהוד' לא בעי פשוטין. ר' פפא לא שמייע ליה הא ברייתא דהייב שיעור דפרה בארבע ועוביה קא מפרש כי הא ברייתא. בעא מניה אבבי מריה האריך בדיומדין הקבוץ עשרה עשרה בשעור פשוטין. פי' הפסין העומדים בויות נקראין דיומדין מפני שהן מרובעים ונראין ששה טפחים לזה הצד וששה טפחים לצד האחר. והפס העומד באמצע נקרא פשוט. עתה אם האריך בפס שבויות כשיעור י"ב טפחים מהו. ואסיקנא ללישא קמא דלא כדיומדין דמו. ועוד בעא מניה יתר מ"ן"ג אמה ושלישי אמה לר' יהוד' כמה ממש, פשוטין עביר או מאריך בדיומדין. ואתא למיפשטא מיהא דתניא וכמה הן הפסין מקורבין לבאר כדי ראשה ורובה של פרה. וכמה הן מרחקין מן הבאר אפי' כור ואפילו כורים. ר' יהוד' אומר בית סאתים מותר, יתר מבית סאתים אסור. אמרו לו אי אתה או' ברירא או בסהר מוקפה כוריים שמונה. אמר להן אילו כולן יש בהן מחיצה לפיכך מטלטלין ככולן אבל בביראות פסין ולא מחיצות. ואית בדיומדין מאריך להו גם אילו מחיצות הן. ושנתינ הכי

הגהות הב"ח

(א) גמ' משום דבעי למיתני סיפא כשלש עשרה תנא רישא כעשר כשלש עשרה הא טפי הוי' (ג) רש"י ד"ה תמי גונו וכו' ובלב קנה קנה פסות: (א) ד"ה מצי לזו וכו' דלין עובי שלשה צנוכה עשרה:

מוסף רש"י

חיצת הקנים. קנים מוזכרים, חילת מהיו נוטעים כמזכר מחלפה (ועל טו.) היה שם אילן. נכפי כוללות קל, היה בחמת הפלוח אילן שעובי אמה לכל זל (שוכה כ.). או גדר. מרובע אמה על אמה. כל גדר פסח על אגעים הוא ולכך שהיא אמה על אמה כדי לתקן לשמי מחיצות, אמה למותח אמה ולפון או לזרום (טו.).

רבינו הגנאל

קאמר הללו דיר מוקפה חצר סהר תורת מחיצה עליהן ופריחתן בעשר, אבל ביראות תורת פסין עליהן ופריחתן ב"ג אמה ושלישי. בעא מניה אבבי מריה תל המתלקט עשרה מתוך ארבע נידון משום דיומד אי לא. א"ל נתניהו, היתה אבן מרובעת בראש הווית, וראין כל שאילו תחלק יש בה אמה לבאן ואמה לבאן נידון משום דיומד. ואי לא אינו נידון משום דיומד. ר' ישמעאל ב"ר יוחנן בן ברוקא אומר אפילו היא אבן עגולה וראין כל שאילו תחלק ותחלקק יש בה אמה לבאן ואמה לבאן נידון משום דיומד. (שם) חיצת הקנים דקני מ"ן (הא) תהל המתלקט * טפחים גובה מתוך ד' אמות אוך נידון משום דיומד. ותוב בעא מניה חיצת הקנים קנה קנה פחות מג' טפחי נידון משום דיומד אי לא. ופשט ליה מיהא דתניא היה שם אילן או גדר או חיצת הקנים נידון משום דיומד. ואי חיצת הקנים דקתני לאו חיצת קנים (פחות) קנה קנה פחות משלשה הן. ודחי לא, האי חיצת קנים גודרייתא דקני הן. פי' עיקרי הקנים שהן מחוברין כולן כאילו קנה אחד. אי הכי היינו אילן, כלומר גודרייתא דקני דומין לאילן שיעקרו אחד ואמרין מפורדין כו. עד תרי גוויי אילן, איבא דאמרי (הכל) [בבב"ג] (פשט) [פשוט] ליה גודרייתא דקני בעא מניה.

שהן בעשר דברי ר"מ ר' יהודה אומר בשלש עשרה אמה וכארבע עשרה אמה בעשר הא עשר היוין משום דבעי למיתנא סיפא בשלש עשרה (ב) בשלש עשרה טפי היוין משום דבעי למתני כארבע עשרה וכארבע עשרה הא לא הויא אומר רב פפא יתירות על שלש עשרה ואינין מגיעות לארבע עשרה א"ר פפא בבבב שמונה דכ"ע לא פליגי דלא בעינן פשוטין בבבב שתיים עשרה דכ"ע לא פליגי דבעינן פשוטין כי פליגי משמונה עד שתיים עשרה לר' מאיר בעינן פשוטין לר' יהודה לא בעינן פשוטין ורב פפא מא' קמ"ל תנינא רב פפא ברייתא לא שמייע ליה וקמ"ל בברייתא: **ארי"ך** יות"ר בת"ל חיצ"ת הצ"ר שיבשה"ה סימן: בעא מיניה אבבי מרבה האריך בדיומדין כשיעור פשוטין לר"מ מהו א"ל הניתוח ובלבד שירובה בפסין מאי לאו דמאריך בדיומדין לא י' דמפיש ועבד פשוטין א"ה האי ובלבד שירובה בפסין עד שירובה פסין ליה תני * עד שירובה פסין א"ד א"ל הניתוח ובלבד שירובה בפסין מאי לאו דמפיש ועבד פשוטין לא דמאריך בדיומדין הכי נמי מסתברא מדקתני ובלבד שירובה בפסין ש"מ בעא מיניה אבבי מרבה יותר משלש עשרה אמה ושליש לר' יהודה מהו פשוטין עבד או בדיומדין מאריך א"ל הניתוח * כמה הן מקורבין כדי ראשה ורובה של פרה וכמה מרוחקין אפי' כור ואפי' כוריים ר' יהודה אומר בית סאתים מותר יותר מכות סאתים אסור אמרו לו לר' יהודה אי אתה מודה בריר וסהר ומוקפה וחצר אפילו בת חמשת כורים ואפי' בת עשרה כורים שמותר אמר להן זו מוחיצה ואילו פסין ואם איתא זו מוחיצה וזו (היא) מחיצה מיבעי ליה הכי קאמר זו תורת מחיצה עליה ופרצותיה בעשר ואלו תורת פסין עליהן ופרצותיהן בשלש עשרה אמה ושליש בעא מיניה אבבי מרבה תל המתלקט עשרה מתוך ארבע נידון משום דיומד או אינו נידון משום דיומד א"ל הניתוח ר' שמעון בן אלעזר אומר * היתה שם אבן מרובעת רואין כל שאילו תחלק ויש בה אמה לבאן ואמה לבאן נידון משום דיומד ואם לא אינו נידון משום דיומד. ר' ישמעאל ב"ר יוחנן בן ברוקא אומר אפילו היא אבן עגולה וראין כל שאילו תחלק ותחלקק יש בה אמה לבאן ואמה לבאן נידון משום דיומד. חיצת הקנים נידון משום דיומד. (שם) חיצת הקנים דקני מ"ן (הא) תהל המתלקט * טפחים גובה מתוך ד' אמות אוך נידון משום דיומד. ותוב בעא מניה חיצת הקנים קנה קנה פחות מג' טפחי נידון משום דיומד אי לא. ופשט ליה מיהא דתניא היה שם אילן או גדר או חיצת הקנים נידון משום דיומד. ואי חיצת הקנים דקתני לאו חיצת קנים (פחות) קנה קנה פחות משלשה הן. ודחי לא, האי חיצת קנים גודרייתא דקני הן. פי' עיקרי הקנים שהן מחוברין כולן כאילו קנה אחד. אי הכי היינו אילן, כלומר גודרייתא דקני דומין לאילן שיעקרו אחד ואמרין מפורדין כו. עד תרי גוויי אילן, איבא דאמרי (הכל) [בבב"ג] (פשט) [פשוט] ליה גודרייתא דקני בעא מניה.

מאריך הא מחיצה היא: **ופילסא.** אוקרת ציומר מעשר: **ואלו סורס פסין עליהן.** וש י"ג אמה צין הארכה להארכה הלך ציומר מבית סאתים לא מיתכשר: **סל המטלקט י'** טפחים: **מוסוד ד'** אמות. תל משופע אצל מדרונו זקוף קודם שימשך ד' אמות עלה ומתלקט גובהו ל' טפחים וק"י"ל צהורק צמס' שבת (דף ק.פ.) דלענין שבת הוי רשות הימיד הכא מאי אי קאי במקום א' מן הדיומדין מי הוי כדיומד או לא. ולהכי נקט מתוך ד' שאם היה מדרונו משופע יפה ואלו מתלקט לגובה עשרה עד שימשך יותר מד' אמות ואפי' עלה גובהו לשפוע לעשר אמות ארעא סמיתא היא: **מרובעם.** אמה על אמה ואינה מחוסרת אלא חליקה שינעל עובי צביעית ומיעשה כמרצב דופן לכאן ודופן לכאן: **עגולה.** מחוסרת חקיקה לחקוק וליטול בליטת עיגול ולהשוות המצעה לפיאותיה והתא מרובעת ועדיין היא מחוסרת חליקה: **אמרי' נמי סבי רואין.** לר' ישמעאל ותל נמי כצבן עגולה דמי. לתנא קמא לא אמרינן תרי רואין: **חיצת קנים.** שעשאה לכאן ולכאן כעין דיומד: **גודרייתא דקני.** קנים מחוברים הרבה צען ח' סמוך לארץ ומלמעלה הן מתפרשין: **סבי גוויי אילן.** אשמעי' אילן שלם דאיכא למימר יחלק ויחלק ואשמעי' האי אע"ג דליכא למימר הכי שרי הואיל ותחתיו אחד הוא" כדיומד אצל קנה (ב) פחות מג' לא: **מאי לאו גודרייתא דקני.** וש"מ דלע"ג דלין עוביו (א) (ד' ט' צנוכה עשרה אמרינן רואין: לא קנה קנה פחות מג'. דעשי כדיומד ממש ובלא רואין איכא תיקון מעליא: אמר